

8. loeng. Gaasid: olekuvõrrand ja faasidiagramm

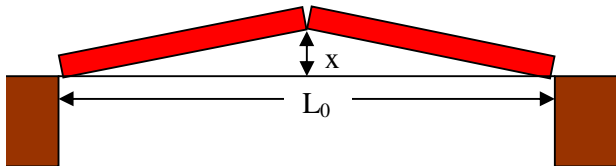
Halliday 18. ptk. Temperatuur, soojus ja termodünaamika I printsiip

1. Temperatuuri mõõtmine

1. Millise temperatuuri korral on Fahrenheit'i termomeetri näit (a) poole suurem ja (b) poole väiksem, kui Celsiuse termomeetri näit?
2. Oletagem, et mingi tundmatu lineaarse temperatuuriskaala X kohaselt on vee keemispunkt $-53,5$ kraadi ja vee külmumispunkt -170 kraadi. Milline temperatuur selle skaala järgi vastab 340 kelvinile? (Vee ligikaudne keemispunkt on 373 K.)

2. Soojuspaisumine

3. Alumiiniumplaadis on ümmargune auk, mille läbimõõt $0,000^{\circ}\text{C}$ juures on 2,725 cm. Milline on augu läbimõõt siis, kui plaati soojendada temperatuurini $100,0^{\circ}\text{C}$?
4. Vertikaalne katseklaas pikkusega $L = 1,280000$ m on poolest saadik täidetud vedelikuga, mille temperatuur on $20,000000^{\circ}\text{C}$. Kui palju tõuseb vedeliku tase, kui teda soojendada temperatuurini $30,000000^{\circ}\text{C}$? Võtke $\alpha_{\text{klaas}} = 1,000000 \times 10^{-5}/\text{K}$ ja $\beta_{\text{vedelik}} = 4,000000 \times 10^{-5}/\text{K}$.
5. Pildil kujutatud lati, mille keskel oli pragu, keskoht kerkis soojendamisel 32°C võrra joonega märgitud algasendist vahemiku x võrra kõrgemale. Teades, et lati pikkus oli $L_0 = 3,77$ m, joonpaisumise tegur on $25 \times 10^{-6}/\text{C}$, leidke x .

19. ptk. Gaaside kineetiline teooria

1. Avogadro arv

6. Kulla molaarmass on 197 g/mol. (a) Kui mitu mooli vastab 2,50 g puhtale kullale? (b) Mitu aatomit on selles kullatükis?

2. Ideaalne gaas

7. Parim laboratooriumis saavutatud vaakum vastab rõhule $1,00 \times 10^{-18}$ atm, ehk $1,01 \times 10^{-13}$ Pa. Mitu molekuli on sellise gaasi ühes kuupsentimeetris, kui temperatuur on 293 K?
8. Gaasiline hapnik, mille ruumala $40,0^{\circ}\text{C}$ temperatuuril ja rõhul $1,01 \times 10^5$ Pa oli 1000 cm^3 , paisub ruumalani 1500 cm^3 , kus tema rõhk on $1,06 \times 10^5$ Pa. Leidke (a) hapniku kogus moolides ja (b) gaasi temperatuur pärast paisumist.
9. Mahutis A on ideaalne gaas rõhul $5,0 \times 10^5$ Pa ja temperatuuril 300 K. Mahuti on peenikese toru abil ühendatud mahutiga B, mille ruumala on 1/4 mahuti A ruumalast; toru on suletud klapi abil. Mahutis B on seesama gaas, aga rõhul $1,0 \times 10^5$ Pa ja temperatuuril 400 K. Klapp avatakse, misjärel rõhud mahutites võrdsustuvad, temperatuurid aga jäävad endiseks. Kui suur on rõhk pärast klapi avamist?